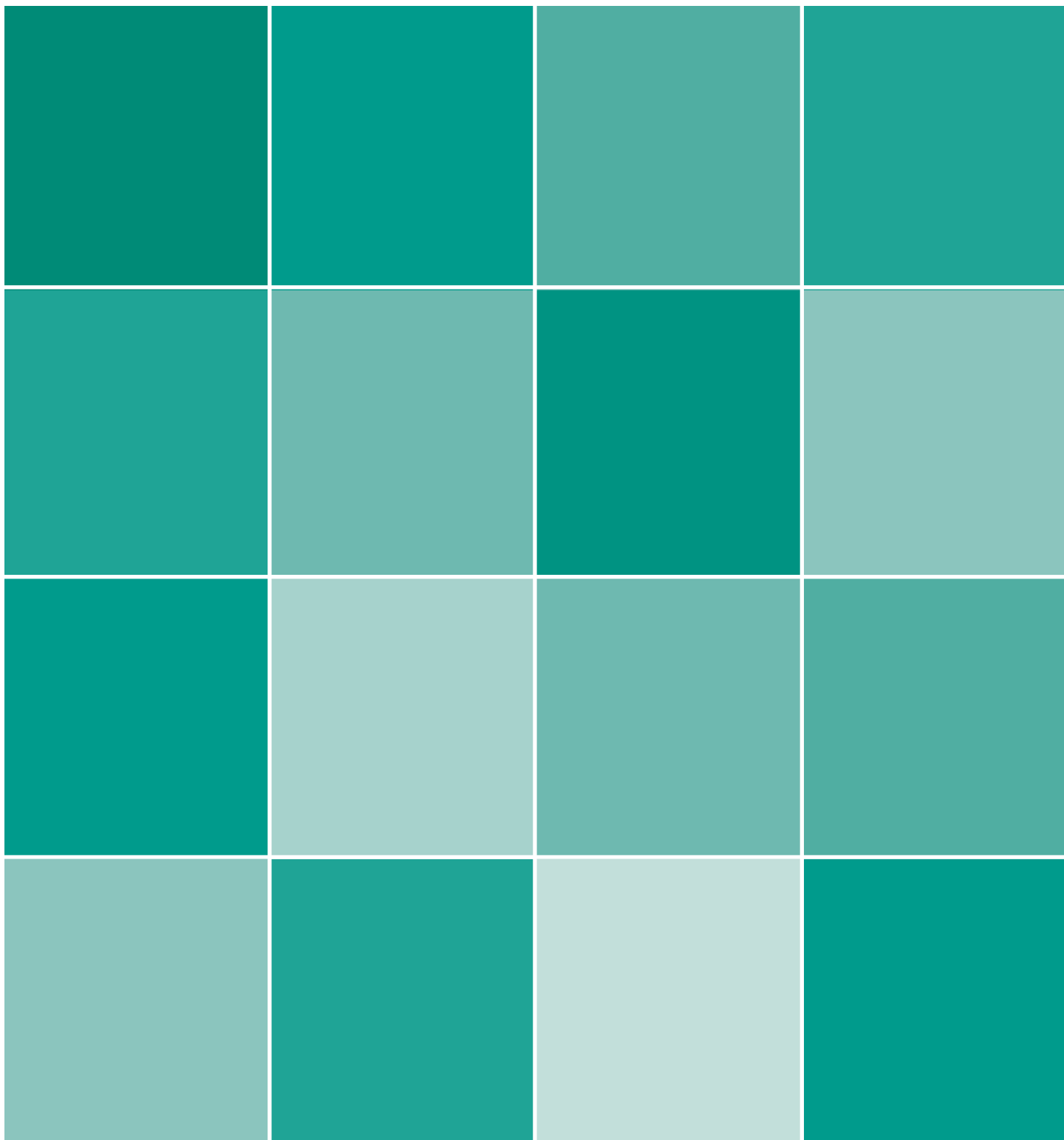

ADRODDIAD BLYNYDDOL PWYLLGOR SAFONAU CYNGOR GWYNEDD 2018 - 2019

RHAGAIR GANY CADEIRYDD

Er mawr ddigalondid i bawb mae'r ansicrwydd sydd ynghlwm â 'Brexit' yn parhau dair blynedd wedi'r refferendwm i adael yr Undeb Ewropeaidd. Rydym yn parhau yn y niwl heb wybod a fydd yr ymadawiad â'r Undeb Ewropeaidd yn un 'caled' neu'n 'feddal', ac os bydd cytundeb neu beidio. Mae'r safbwyntiau ar ddwy ochr y ddadl yn parhau wedi'u polareiddio ac mae cynnydd yn yr achosion o gasineb hiliol a diffyg parch at wahanol safbwyntiau yn ddychryn.

Yng nghanol yr holl ansicrwydd hwn rhaid i drigolion Gwynedd, y cynghorwyr a'r Awdurdod Lleol barhau i weithredu mor normal ag sy'n bosib'.

Fel y gwelwch, adroddiad byr sydd gennym i chi eleni eto. Ni chyfeiriwyd unrhyw gŵyn o dorri'r Cod Ymddygiad at y Pwyllgor. Cyfeiriwyd rhai achosion at yr Ombwdsmon ac roedd tystiolaeth fod un achos o dorri'r Côt Ymddygiad ond nid oedd angen cymryd camau pellach ac ni fu'n rhaid cynnal gwrandawriadau. Efallai y dylid nodi mai yn y Cynghorau Tref a Chymuned mae'r heriau mwyaf ac fe fydd y Pwyllgor yn ystyried sut i gynorthwyo'r cynghorau yma. Dylid nodi nad yw hyn yn unigryw i Wynedd – mae'n her gyffredinol ar draws Cymru.

Yn gryno, y genadwri gyffredinol i Aelodau Etholedig yw bod angen bod yn ofalus, bod angen manteisio ar yr hyfforddiant sydd yn cael ei gynnig gan y Swyddog Monitro a'i dîm ac i geisio cyngor os oes unrhyw amheuaeth yn codi y gallasai unrhyw un ddehongli ymddygiad fel un sy'n torri'r côd.

Mae'r Pwyllgor, fel arfer, yn edrych ymlaen at raglen waith llawn dros y flwyddyn sydd o'n blaenau ac yn edrych ymlaen at gydweithio yn agosach gyda Fforwm Safonau Gogledd/Canolbarth Cymru.

Nid yw'n bosib gorffen heb ddiolch unwaith eto i'r Swyddog Monitro a'i dîm am roi arweiniad i ni ac am eu gwaith cyson a pharhaus gyda'r Cyngor Sir a'r Cynghorau Tref a Chymuned.

*Dr Einir Young
Cadeirydd y Pwyllgor Safonau*

RHAGAIR GANY SWYDDOG MONITRO

Unwaith eto eleni cyflëir neges gyffredinol o safon uchel o ymddygiad yng Ngwynedd. Nid oes lle laesu dwylo oherwydd fel y nodir yn yr adroddiad mae eithriadau ond ar y cyfan gellir ymfalchio mewn darlun o ddiwylliant o briodoldeb sydd yn gyffredin ar draws cynghorau'r Sir. Roedd adroddiad y Pwyllgor Safonau Mewn Bywyd Cyhoeddus ym Mis Ionawr 2019 ar y gyfundrefn safonau yn Lloegr yn amlygu neges berthnasol i bawb ynglŷn a phwysigrwydd arweinyddiaeth a diwylliant priodol mewn cynnal safonau ymddygiad. Mae hyn yn gyfrifoldeb nid yn unig i Bwyllgorau Safonau a Swyddogion Monitro ond i bob un sydd yn ymrwymo i'r Cod neu yn ymwneud a'r gyfundrefn. Mae rhiniog yr Ombwdsman ar gyfer ymchwilio wedi codi. Fodd bynnag mabwysiedir y Cod Ymddygiad fel datganiad i'r cyhoedd o'r safon uchel o ymddygiad mae Cyngor yn ei arddel ar gyfer aelodau. Mae'n elfen bwysig o gyfundrefn llywodraethu sydd yn cynnal hyder cyhoeddus yn drefn ddemocrataidd a dyma'r neges byddaf yn ei arddel wrth gynghori a hyfforddi dros y flwyddyn i ddod.

*Iwan Evans
Swyddog Monitro
Cyngor Gwynedd*

CYFLWYNIAD

Sefydlwyd y Pwyllgor yn 2001 o dan Ddeddf Llywodraeth Leol 2000. Prif swyddogaeth y Pwyllgor yw hyrwyddo a chynnal safonau uchel o ymddygiad gan gynghorwyr ac aelodau cyfetholedig Cyngor Gwynedd, a chynghorau cymuned a thref Gwynedd. Gwna hyn mewn sawl ffordd:

- Cynorthwyo'r cynghorwyr a'r aelodau cyfetholedig i ddilyn y Cod Ymddygiad Aelodau.
- Cynghori'r awdurdod ar fabwysiadu neu ddiwygio'r Cod Ymddygiad Aelodau
- Monitro gweithrediad y Cod Ymddygiad Aelodau
- Cynghori, hyfforddi neu drefnu i hyfforddi cynghorwyr ac aelodau cyfetholedig ar faterion yn ymwneud â'r Cod Ymddygiad.
- Penderfynu ar gwynion a gyfeirir ato gan Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru fod aelodau wedi torri'r Cod Ymddygiad.
- Ystyried ceisiadau a wneir gan aelodau am oddefebau i'w galluogi i gymryd rhan mewn trafodaethau, er bod ganddynt fuddiant sy'n rhagfarnu o dan y Cod.
- Ystyried materion a gyfeirir ato dan drefn ddatrys cwynion lleol Cyngor Gwynedd
- Goruchwylio Polisi Rhoddion a Lletygarwch Aelodau Cyngor Gwynedd.

AELODAU'R PWYLLGOR

Er bod y Pwyllgor Safonau yn un o bwyllgorau Cyngor Gwynedd, mae'n cynnwys mwyafrif o aelodau sydd heb unrhyw gysylltiad â'r Cyngor neu lywodraeth leol ('Aelodau Annibynnol'). Mae hefyd yn cynnwys aelod sy'n cynrychioli buddiannau'r cynghorau cymuned ('Aelod Pwyllgor Cymunedol'), yn ogystal â thri aelod etholedig o Gyngor Gwynedd. Rhaid i Gadeirydd ac Is-gadeirydd y Pwyllgor ddod o blith yr Aelodau Annibynnol.

Margaret E Jones (aelod ers 2012)

Er yn enedigol o Landrillo yn Rhos mae Margaret wedi treulio'r rhan fwyaf o'i hoes yn Chwilog. Bu'n dysgu yn Ysgol Abersoch am 32 o flynyddoedd, yn cynnwys 14 fel prifathrawes. Mae'n ddiakon yn Eglwys yr Annibynwyr Siloh, Chwilog, a bu'n Gadeirydd Cyngor Undeb yr Annibynwyr Cymraeg am 3 blynedd ac mae hi hefyd yn gyn Llywydd yr Undeb. Bu'n aelod o Gyngor Iechyd Cymuned Gogledd Gwynedd ac yn Is-gadeirydd hyd at yr ad-drefnu yn 2010. Mae hi'n aelod gweithgar o Bwyllgor Eisteddfod Chwilog ac yng ngofal y Seremoni Cadeirio.

Dr Einir Young (aelod ers 2012)

Wedi ei geni yn y Rhondda a'i magu yn Llanelli a Chwmtwrch mae Einir wedi ymgartrefu yng Ngwynedd ers bron i ddeg mlynedd ar hugain. Bu'n byw am gyfnod yng Nghaliffornia ac mae wedi teithio led led y byd yn enwedig i Affrica yn gweithio gyda chymunedau ymylol. Cymru yw canolbwynt ei gwaith erbyn hyn ond yr un yw'r heriau sy'n wynebu cymunedau - yr angen am weledigaeth hir dymor, sicrhau fod penderfyniadau'n cael eu gwneud er gwella neu'n atal pethau rhag mynd yn waeth, integreiddio ar draws cymunedau, cyd weithio ac efallai'n bwysicaf oll cynnwys pawb. Dyma'r union egwyddorion sydd i'w gweld yn Neddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol ac fel Cyfarwyddwr Cynaliadwyedd Prifysgol Bangor mae Einir a'i thîm yn y Labordy Cynaliadwyedd yn frwd dros hyrwyddo'r ffyrdd o weithio sy'n cael eu hannog gan y ddeddf ar draws y sefydliad a thu hwnt. Mae cynnal safonau yn elfen mor bwysig i gynaliadwyedd ag yw ail gylchu ac arbed ynni, ac mae hi'n falch o'r cyfle o gael bod yn rhan o Bwyllgor Safonau Cyngor Gwynedd ac i'w gadeirio.

Yn ei hamser hamdden mae Einir yn mwynhau cerdded ymysg pethau eraill ac ar hyn o bryd mae hi ei chwaer a'r ci yn cerdded Llwybr Arfordir Cymru ac wedi cyrraedd Aber Llydan yn Sir Benfro. Mae nhw hefyd wrthi'n cerdded Llwybr Llechi Eryri.

David Wareing (aelod ers 2015)

Symudodd David o Swydd Gaerhirus i'r Groeslon yn 2014 yn dilyn ei ymddeoliad o Heddlu Glannau Mersi. Gwasanaethodd am 26 mlynedd mewn amrywiaeth o rolau, yn fwyaf diweddar yn Adran Weithredol yr Heddlu yn y Pencadlys. Yn y swydd hon roedd yn cynllunio digwyddiadau cyhoeddus mawr, diogelwch y cyhoedd yn ystod gweithrediadau gan yr Heddlu a lleihau cymorth yr heddlu i asiantaethau allanol drwy fwy o weithio mewn partneriaeth. Roedd yn arbenigo mewn asesu risg a sicrhau cydymffurfiaeth gyda deddfwriaeth iechyd a diogelwch. Cynrychiolodd David Heddlu Glannau Mersi ar bob un o'r pum Grŵp Ymgynghorol Diogelwch o fewn yr ardal honno. Mae'n credu'n gryf bod yn rhaid i weithredoedd y rhai sydd mewn swyddi cyhoeddus fod yn

dryloyw ac yn atebol.

Aled Jones (aelod ers 2016)

Brodor o Lanbedr Pont Steffan, Ceredigion yn wreiddiol yw Aled. Astudiodd radd mewn Cymraeg a Daearyddiaeth ym Mhrifysgol Aberystwyth. Ar ôl graddio ym 1999, symudodd i Gaernarfon i weithio gyda chwmni cyfieithu Cymen a daeth yn gydberchennog ar y cwmni yn 2007. Bellach mae'n cyflogi tîm o 20 aelod staff a dros 15 o gyfieithwyr llawrydd eraill. Mae'n byw ym Mangor gyda Tegwen a'r plant, Cai a Beca. Mae'n mwynhau pob math o chwaraeon a chaiff ei weld yn aml yn cefnogi Clwb Rygbi Bethesda a Chlwb Pêl-droed Dinas Bangor. Yn rhinwedd ei swydd fel cyfieithydd ar y pryd, mae ganddo brofiad helaeth o fynychu cyfarfodydd ar bob lefel o lywodraethiant

felly mae mewn sefyllfa dda i arsylwi ar ymddygiad a safonau gan adnabod yr arferion gorau.

[sedd wag]

Aelod Pwyllgor Cymunedol

Cynghorydd Richard Parry Hughes (aelod ers 2017)

Magwyd Richard ar fferm yn Llanaelhaearn ac aeth i Ysgol Ramadeg Pwllheli, Coleg Amaethyddol Glynllifon, a Choleg Seale Hayne (Prifysgol Plymouth). Mae ganddo ôl radd mewn Rheolaeth Fferm. Bu yn gweithio i bartneriaeth filfeddygon yn Chwilog am dair blynedd ac yn ddarlithydd rhan amser yng Ngholeg Glynllifon, cyn prynu fferm Penfras Uchaf Llwyndyrys lle bu ei deulu yn denantiaid arni am dros dri chan mlynedd. Mae'n briod ac Eleri ac mae ganddynt dri mab. Yn gyn arweinydd Cyngor Gwynedd, mae yn dal i ffermio. Mae ganddo brofiad helaeth o bwyllgorau gan ddal swyddi fel cadeirydd Ffederasiwn Clybiau Ffermwyr Ifanc Cymru cyn ymgymryd â chael ei ethol fel aelod o gyrff cyhoeddus. Bu yn aelod o Gyngor Sir Gwynedd o 1992 hyd 1996 ac yn aelod o Gyngor Gwynedd o 1996 i 2008. Bu'n arwain Cyngor Gwynedd o 2003 i 2008 a hefyd yn lefarydd Cymdeithas Llywodraeth Leol Cymru ar yr Amgylchedd a Chynllunio yn ystod y cyfnod yma. Mae'n aelod brwd o Gwmni Drama Llwyndyrys a chefnogwr amryw o gymdeithasau eraill lleol megis, Antur Aelhaearn a Chyfeillion Eglwys Carnguwch. Mae'n gweithio'n wirfoddol fel gweithiwr achos i'r Farm Community Network. Mae'n aelod o Gyngor Cymuned Llannor ers 1992.

Aelodau Cyngor Gwynedd

Cynghorydd Dewi Roberts (aelod ers 2017)

Mae Dewi yn byw yn Llanengan ger Abersoch gyda'i wraig Bethan, ac mae ganddynt 5 o blant sydd i gyd yn oedolion. Roedd yn beiriannydd ac yn ddarlithydd peirianeg yng Ngholeg Technegol Bangor cyn ymuno â Heddlu Gogledd Cymru. Yno bu'n Dditectif yn gweithio'n lleol, rhanbarthol a chenedlaethol, cyn ymddeol ar ôl 29 mlynedd o wasanaeth.

Cafodd ei ethol ym mis Mai 2017 fel Cynghorydd Gwynedd yn cynrychioli Ward Abersoch. Ers ei ethol mae wedi Cadeirio Pwyllgor Gwasanaeth Democrataidd ac mae'n Gadeirydd y Pwyllgor Craffu Gofal, Cadeirydd Pwyllgor Ardal Dwyfor, yn aelod o'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu ac yn Gadeirydd Cyngor Iechyd Cymuned Gwynedd.

Yn ogystal â bod yn aelod o'r Pwyllgor Safonau, mae hefyd yn aelod o'r Cyngor Ymgynghorol Sefydlog ar Addysg Grefyddol, yn Warden Eglwys Llanengan ac yn eistedd ar Gyngor Plwyf yr Eglwys. Mae hefyd yn gwasanaethu fel Llywodraethwr ar Ysgol Abersoch ac Ysgol Botwnnog.

Cynghorydd Beth Lawton (aelod ers 2017)

Mae Beth yn byw ym Mryncrug ac yn berchen ffatri leol. Mae'n Gynghorydd Sir dros ardal Bryncrug/Llanfihangel sydd yn cynnwys pentre' Bryncrug ac Abergynolwyn. Mae hefyd yn Gynghorydd Cymuned ac yn gadeirydd Llywodraethwyr Ysgol Craig y Deryn. Mae'n weithgar ar sawl pwyllgor yn y gymuned yn cynnwys Carnifal Abergynolwyn, Ffair Wledig Bryncrug, Pwyllgor Apêl Ysbyty Tywyn a llawer eraill. Mae'n gadeirydd Pwyllgor Craffu Addysg ac Economi Cyngor Gwynedd ac yn gyfarwyddwr ar y cwmni hamdden newydd.

Cynghorydd Anne Lloyd-Jones (aelod ers 2017)

Mae Anne yn byw ac yn rhedeg busnes twristiaeth fferm yn Nhywyn, ac mae wedi cynrychioli Tywyn ar Gyngor Gwynedd ers 1995 a chyn hynny roedd yn aelod o Gyngor Dosbarth Meirionnydd am wyth mlynedd. Etholwyd hi'n gyntaf fel aelod o Gyngor Tref Tywyn yn 1985 a hi oedd Faeres gyntaf yn 1991, ac eto yn 2004, ac roedd yn Gadeirydd Cyngor Gwynedd yn 2009. Mae hi'n gyn-gadeirydd Pwyllgor Cynllunio Cyngor Gwynedd ac yn un o aelodau gwreiddiol Bwrdd Rheoli Cartrefi Cymunedol Gwynedd. Roedd hi'n aelod o Gyngor Iechyd Cymuned Meirionnydd, ac yn Gadeirydd presennol Cronfa Apêl Ysbyty Tywyn a'r Cylch.

Mae hi'n aelod ac yn gyn-gadeirydd Ysgol Penybryn ac yn aelod ar gorff Llywodraethol Ysgol Uwchradd Tywyn.

Roedd Anne yn Gadeirydd Twristiaeth Canolbarth Cymru rhwng 2001-2016, yn aelod sefydliadol ac yn gyn-lywydd a Thrysorydd Clwb Inner Wheel Tywyn a bu'n Drysorydd cangen leol yr NSPCC ers 1989.

Mae Anne yn briod â John ac mae ganddyn nhw dair merch a dwy wyres sy'n efeilliaid.

Y Swyddog Monitro

Mae Swyddog Monitro'r Cyngor, Iwan Evans, ynghyd a swyddogion o'r Gwasanaeth Cyfreithiol a'r Gwasanaeth Democraataidd yn cefnogi'r Pwyllgor Safonau yn ei waith. Mae gan y Swyddog Monitro rôl statudol i sicrhau bod y Cyngor, ei aelodau a'i swyddogion yn gweithredu yn briodol ac yn gyfreithlon.

Manylion Cyswllt

- Iwan Evans, Pennaeth Gwasanaethau Cyfreithiol a Swyddog Monitro.
E-bost: IwanGDEvans@gwynedd.llyw.cymru Ffôn 01286 679015
- Siôn Huws, Uwch Gyfreithiwr (Corfforaethol).
E-bost: sionhuws@gwynedd.llyw.cymru Ffôn: (01286) 679168

GWAITH Y PWYLLGOR YN YSTOD 2018 - 2019

Mae gwaith y Pwyllgor wedi cynnwys y canlynol dros y flwyddyn (ceir rhaglen waith lawn y Pwyllgor yn yr **Atodiad 1**):

Achosion fu gerbron y Pwyllgor

Eleni, ni chyfeiriwyd unrhyw gŵyn o dorri'r Cod Ymddygiad at y Pwyllgor am benderfyniad.

Cwynion eraill

Hysbysir y Pwyllgor hefyd o benderfyniadau'r Ombwdsmon ar y cwynion hynny na chyfeirir at y Pwyllgor am benderfyniad, a cheir crynodebau ohonynt yn **Atodiad 2**.

Goddefebau

Mae'r Cod Ymddygiad i Aelodau yn darparu na all cynghorydd gymryd rhan mewn trafodaeth os oes ganddo/i 'fuddiant sy'n rhagfarnu'. Serch hynny mae gan aelod yr hawl i wneud cais i'r Pwyllgor am ganiatâd i gymryd rhan er bod ganddo/i'r buddiant yma, h.y. goddefiad.

Ni chyflwynwyd cais am oddefiad yn ystod y cyfnod yma.

Fforwm Pwyllgorau Safonau Gogledd Cymru

Mae Fforwm Pwyllgorau Safonau Gogledd Cymru yn rhoi'r cyfle i gynrychiolwyr o holl bwyllgorau safonau awdurdodau'r gogledd gyfarfod. Pwrpas y fforwm yw galluogi pwyllgorau safonau'r ardal i drafod a rhannu syniadau, arferion da ac adnoddau, a hefyd gyflwyno barn ar y cyd ar y lefel genedlaethol. Mynychir cyfarfodydd y Fforwm gan Gadeirydd ac Is-gadeirydd y Pwyllgor. Erbyn hyn mae Pwyllgorau Safonau Ceredigion a Phowys wedi ymuno â'r Fforwm.

Atodiad I

RHAGLEN WAITH Y PWYLLGOR SAFONAU 2018-19

9 Gorffennaf 2018

- Cymeradwyo Adroddiad Blynyddol y Pwyllgor
- Cynnal Hunanasesiad a llunio Rhaglen Waith ar gyfer y flwyddyn i ddod
- Ystyried diwygidau i Brotocol Cyngor Gwynedd ar Gysylltiadau Aelodau a Swyddogon
- Ystyried a chymeradwyo Canllaw Datgan Buddiant a Chanllaw Cyswllt Aelod â'r Cyngor fel Unigolyn

1 Hydref 2018

- Cynnal adolygiad o'r drefn at gyfer ceisiadau am oddefebau
- Ystyried presenoldeb y Pwyllgor Safonau ar Wefan y Cyngor
- Ystyried Adroddiad Blynyddol yr Ombwdsmon 2017-18
- Derbyn adroddiad y Swyddog Monitro ar Gynhadledd Safonau Cymru

21 Ionawr 2019

- Ystyried amllder a nifer cyfarfodydd y Pwyllgor Safonau
- Ystyried Adroddiad Blynyddol Panel Dyfarnu Cymru
- Ystyried y Gofrestr Buddiannau Aelodau

18 Mawrth 2019

- Ystyried ymgynghoriad yr Ombwdsmon ar ei Gynllun Corfforaethol Drafft

Atodiad 2

Hysbyswyd y Pwyllgor o'r penderfyniadau canlynol gan yr Ombwdsmon ar honiadau o dorri'r cod ymddygiad yn erbyn cynghorwyr sirol a chynghorwyr cymuned a thref Gwynedd:

Honiad o dorri'r Cod Ymddygiad

Penderfyniad yr Ombwdsmon

Cwyn gan aelod o gyngor tref wedi methu datgelu buddiant mewn cyfarfod o'r cyngor ac y dylai fod wedi gadael y cyfarfod.

Penderfynodd yr Ombwdsmon beidio ymchwilio i'r gŵyn am y rhesymau canlynol:

Roedd yr aelod wedi datgan bod ganddi fuddiant ond nad oedd o'r farn ei fod yn rhagfarnu. Oherwydd natur drafodaeth a gafwyd, nid oedd yr Ombwdsmon wedi ei berswadio bod y buddiant yn un oedd yn rhagfarnu a fyddai'n golygu y dylai bod wedi gadael.

Cwyn gan aelod o'r cyhoedd bod cynghorydd tref wedi methu datgelu buddiant mewn mater yn ymwneud â pherson oedd yn gwsmer iddo.

Penderfynodd yr Ombwdsmon beidio ymchwilio i'r gŵyn am y rhesymau canlynol:

Fel unigolyn sydd yn rhedeg busnes lleol mae'n amlwg y byddai'n nabod sawl unigolyn arall sydd yn byw yn yr ardal. Nid oedd y pwnc dan sylw yn un lle byddai person annibynnol yn meddwl y byddai'n elwa ohoni'n bersonol nac yn medru dylanwadu penderfyniad a fyddai'n creu sefyllfa negyddol i'r achwynydd.

Cwyn gan aelod o'r cyhoedd am y modd i siaradodd cynghorydd tref â hi ar dri achlysur mewn perthynas â mater penodol.

Penderfynodd yr Ombwdsmon beidio ymchwilio am y rhesymau canlynol:

Nid oedd yn bosib cysoni disgrifiad yr achwynydd o'r hyn a ddigwyddodd gyda disgrifiad yr aelod heb dystiolaeth bellach. Roed y ddau fersiwn o'r hyn a ddigwyddodd yr un mor gredadwy ac nid oedd wedi ei berswadio y gallai ffafrio un fersiwn dros y llall.

Honiad o dorri'r Cod Ymddygiad

Cwyn gan aelod o'r cyhoedd bod cynghorydd wedi gwrthod ymwneud ag ef mewn perthynas â materion yn ymwneud â'i eiddo ac anghydfod rhyngddo â'r Cyngor.

Penderfyniad yr Ombwdsmon

Penderfynodd yr Ombwdsmon beidio ymchwilio am y rhesymau canlynol:

Mater i gynghorydd yw penderfynu os yw am gyfarfod neu ohebu gydag aelodau o'r cyhoedd. Prif ddyletswydd aelodau yw cynrychioli trigolion o fewn eu hetholaethau, ond nid oes rheidrwydd arnynt i ymdrin â phob mater unigol a adroddir iddynt.

Cwyn gan aelod o'r cyhoedd bod aelod o Gyngor Gwynedd heb ddewis aelod etholedig arall i siarad ar gais gynllunio yn y Pwyllgor Cynllunio, ar ôl iddo ddatgan buddiant oedd yn rhagfarnu yn y mater.

Penderfynodd yr Ombwdsmon beidio ymchwilio i'r gŵyn am y rhesymau canlynol:

Nid oedd o'r farn bod hyn yn torri'r Cod. Nid oedd rheidrwydd ar yr aelod i ddewis aelod arall i siarad ar gais o'r fath.

Cwyn gan aelod o'r cyhoedd bod cynghorydd sir nad oedd wedi ystyried cais cynllunio mewn modd gwrthrychol wrth eistedd ar y Pwyllgor Cynllunio.

Penderfynodd yr Ombwdsmon beidio ymchwilio i'r gŵyn am y rhesymau canlynol:

Nid oedd tystiolaeth i gefnogi'r honiad bod yr aelod wedi methu rhoi ystyriaeth i gyngor swyddogion ac wedi methu ystyried y mate yn wrthrychol.

Cwyn gan aelod o'r cyhoedd bod aelod o gyngor cymuned wedi methu datgan buddiant personol wrth ystyried cais i wyro hawl tramwy cyhoeddus a'i fod wedi penderfynu ar ei farn cyn y cyfarfod gan ei fod wedi cyflwyno ffurflen yn cefnogi'r newid i'r cyngor sir yn 2014.

Penderfynodd yr Ombwdsmon beidio ymchwilio am y rhesymau canlynol:

Er y gallai cefnogaeth i'r newid arfaethedig fod yn fuddiant, nid oedd yr Ombwdsmon o'r farn bod, o ystyried yr holl amgylchiadau, y byddai budd cyhoeddus mewn ymchwilio ymhellach hyd yn oed pe profir hynny. Ymysg y ffactorau a ystyriodd oedd yr amser aeth heibio ers cyflwyno'r ffurflen, y gwnaeth hynny a natur gyfyngedig dylanwad y cynghorydd ar y penderfyniad terfynol.

Honiad o dorri'r Cod Ymddygiad

Cwyn gan aelod o'r cyhoedd bod aelod o gyngor cymuned wedi methu datgan buddiant personol wrth ystyried cais i wro hawl tramwy cyhoeddus a'i fod wedi penderfynu ar ei farn cyn y cyfarfod gan ei fod wedi cyflwyno ffurflen yn cefnogi'r newid i'r cyngor sir yn 2014.

Penderfyniad yr Ombwdsmon

Penderfynodd yr Ombwdsmon beidio ymchwilio am y rhesymau canlynol:

Er y gallai cefnogaeth i'r newid arfaethedig fod yn fuddiant, nid oedd yr Ombwdsmon o'r farn bod, o ystyried yr holl amgylchiadau, y byddai budd cyhoeddus mewn ymchwilio ymhellach hyd yn oed pe profir hynny. Ymysg y ffactorau a ystyriodd oedd yr amser aeth heibio ers cyflwyno'r ffurflen, y gwnaeth hynny a natur gyfyngedig dylanwad y cynghorydd ar y penderfyniad terfynol.

Cwyn gan gyd-aelod, bod aelod o gyngor tref wedi methu datgan buddiant personol oedd yn rhagfarnu mewn mater a drafodwyd gan y cyngor gan ei bod yn ymddiriedolwr ac yn aelod o bywllgor rheoli'r eiddo dan sylw.

Penderfynodd yr Ombwdsmon beidio ymchwilio am y rhesymau canlynol:

Nid oedd yn ymddangos bod yr aelod wedi torri'r Cod gan fod yr eitem yn ymwneud a chais i ysgrifennu at y cyngor sir am wybodaeth. Nid oedd trafodaeth na phleidlais a fyddai wedi manteisio'r aelod na'r pwyllgor rheoli.

Cwyn gan gyd-gyngorydd bod aelod o gyngor tref wedi ymddwyn mewn modd annerbyniol drwy

- Anfon e-byst ato oedd yn gyfystyr a bwlio neu aflonyddu
- Gwrthod derbyn penderfyniad y cyngor tref ar fater penodol
- Gwrthod condemnio sylwadau gan eraill ar Facebook yr oedd yr achwynydd yn ystyried yn fygythiadau yn ei erbyn

Penderfynodd yr Ombwdsmon beidio ymchwilio am y rhesymau canlynol:

- Ni chyflwynwyd copiâu o'r e-byst ond ar sail hyn yr oedd yr achwynydd yn ei ddweud, nid oedd yn debygol y byddai'r Ombwdsmon wedi ymchwilio gan eu bod yn ymddangos yn sylwadau gwleidyddol o fewn ffiniau'r hyn a ganiateir
- Nid oedd tystiolaeth bod yr aelod wedi ceisio dylanwadu yn amhriodol ar ddiueddrwydd swyddogion

Nid oedd tystiolaeth bod y cyngorydd wedi cyfrannu at y sylwadau ar Facebook ac nid oedd rheidrwydd ar yr aelod i feirniadu'r sylwadau hynny.

Honiad o dorri'r Cod Ymddygiad

Cwyn bod cynghorydd sir wedi methu a chofrestru perchnogaeth tir fel buddiant ac wedi methu datgelu hynny wrth drafod cais cynllunio gyda swyddogion.

Penderfyniad yr Ombwdsmon

Penderfynodd yr Ombwdsmon ymchwilio a daeth i'r casgliad canlynol:

- Ymddengys bod yr aelod wedi torri'r cod drwy beidio â chofrestru'r buddiant ac wrth beidio ei ddatgan wrth e-bostio swyddogion cynllunio.
- Ni oedd cynnwys yr e-bost yn tynnu llinell glir rhwng rôl yr aelod fel unigolyn a'i rôl fel aelod o'r Cyngor
- Er dadleuon yr aelod i'r gwrthwyneb roedd o'r farn ei fod wedi derbyn hyfforddiant digonol ar y Cod Ymddygiad ac os nad oedd yn glir am unrhyw agwedd ei gyfrifoldeb ef oedd ceisio cyngor pellach gan y Swyddog Monitro.
- Ar ôl ystyried y prawf budd cyhoeddus penderfynodd nad oedd angen gweithredu pellach yn yr achos gan fod yr unigolyn yn aelod newydd ar y pryd, mai dyma'r tro cyntaf i'w ymddygiad ddod i sylw'r Ombwdsmon, a'i fod bellach wedi cwblhau'r ffurflen gofrestru buddiannau'n gywir.
- Byddai'n ysgrifennu at yr aelod i bwysleisio pwysigrwydd cadw ei rolau preifat a chyhoeddus ar wahân ac y dylai geisio cyngor gan y Swyddog Monitro os yw angen mwy o hyfforddiant ar y Cod Ymddygiad.

Honiad o dorri'r Cod Ymddygiad

Cwyn gan aelod o'r cyhoedd bod aelod o gyngor cymuned wedi:

- gwneud datganiad nad oedd yn wir er mwyn ceisio tanseilio cefnogaeth i ymgyrch leol yr oedd yr achwynydd yn ei arwain
- wedi defnyddio ei dylanwad ar bwyllgor y neuadd leol i rwystro'r achwynydd rhag llogi'r neuadd.

Penderfyniad yr Ombwdsmon

Penderfynodd yr Ombwdsmon beidio ymchwilio am y rhesymau canlynol:

- Nid oedd yr achwynydd wedi cyflwyno tystiolaeth ddigonol i gefnogi'r gŵyn ond hyd yn oed petai wedi gwneud hynny, nid oedd o'r farn y byddai wedi torri'r Cod Ymddygiad

Nid oedd yn glir os oedd yr aelod yn gweithredu fel aelod ar y pryd, ond hyd yn oed petai'n gwneud hynny, nid oedd yn fodlon ei bod wedi rhwystro'r achwynydd rhag llogi'r neuadd.

Cwyn bod cyngorydd cymuned wedi :

- Dylanwadu ar Clerc y cyngor ac wedi arwain ymgyrch o fwlio yn ei erbyn gyda chymorth y Clerc

Heb ddatgan buddiant mewn pwyllgor personél oedd yn ystyried cwynion yr aelod yn erbyn y clerc ac wedi penderfynu ar y canlyniad ymlaen llaw

Penderfynodd yr Ombwdsmon beidio ymchwilio am y rhesymau canlynol:

- Dim tystiolaeth wedi ei gyflwyno i gefnogi fersiwn yr aelod o'r hyn oedd wedi digwydd
- Dim tystiolaeth wedi ei gyflwyno o gyswllt rhwng yr aelod a gyhuddwyd â'r clerc (y tu hwnt i gysylltiad sydd gan bob aelod o'r cyngor â'r Clerc).

Dadansoddiad o'r Cwynion yn erbyn Aelodau

Aelod y gwnaed y gwyn yn ei (h)erbyn

Aelod o gyngor cymuned	9
Aelod o Gyngor Gwynedd	4
Aelod o Gyngor Gwynedd a chyngor cymuned	0

Natur yr achwynydd

Cynghorydd	4
Aelod o'r cyhoedd	8
Swyddog	1

Natur yr honiad

Ymddygiad cyffredinol	6
Datgan Buddiant	6
Ymddygiad cyffredinol a Datgan Buddiant	1

Canlyniad

Dim ymchwiliad	12
Ymchwiliad – dim tystiolaeth o dorri'r Cod Ymddygiad	0
Ymchwiliad – tystiolaeth o dorri'r Cod ond dim camau pellach	1
Ymchwiliad - cyfeirio at y Pwyllgor Safonau	0
Ymchwiliad - cyfeirio at Banel Dyfarnu Cymru	0